

Alexandre de Cabanyes ens obre les portes del seu món

Alexandre de Cabanyes i Marquès (Vilanova i la Geltrú 1877 - 1972) va ser un pintor d'envergadura que, a més, pertanyia a un dels llinatges més significatius del segle XVIII-XIX català. Era descendent del famós poeta Manuel de Cabanyes, exponent d'un romanticisme potenciat en la seva fama per la seva prematura mort —pel tòpic aquell de que la parca s'endú sempre els millors en plena joventut—, i entre els seus antecessors hi havia també el paisatgista romàntic Joaquim de Cabanyes i Ballester.

Alexandre va pertànyer a la generació postmodernista, i amplià estudis a París —a començaments del segle XX— i poc més tard a Munic. A la capital de França compartí golfes amb Xavier Nogués, però en lloc d'ubicar-se estèticament en el Noucentisme com faria aquest, la seva pintura, bàsicament de paisatge, de pinzellada llarga i vibrant, era més propera a la de Mir, que en la seva maduresa esdevindria també veí militant de Vilanova. Que l'excessiva esquematització de les coses, però, no ens faci oblidar que de l'*Almanach dels Noucentistes* que Xènius preparà per a 1911, Mir en formava part explícitament amb tant ple dret com el mateix Nogués, Clarà, Torres-Garcia, Pijoan, Galí o Aragay. Altra cosa és que més endavant hom es decidís concentrar, discutiblement, en el Noucentisme només trets mediterrànies i d'arrel clàssica.

Ara Vilanova dedica a Alexandre de Cabanyes una exposició doble, veritablement antològica, que encara mai s'havia intentat abans, on s'han triat curosament les seves obres amb criteri selectiu, i amb la intenció de donar per primer cop una visió global de l'obra de Cabanyes fent atenció sistemàticament a totes les seves èpoques i no només a la seva llarga i molt coneguda dedicació a la temàtica de les barques a la platja de Vilanova en dia de vent, que tanta acceptació tingueren entre el públic, i que ell en conseqüència tant reiterà, sempre amb tota dignitat tanmateix. Un cop tancada la

Alexandre de Cabanyes pintant a la masia Cabanyes de Vilanova

doble exposició en quedarà una monografia prou àmplia, destinada a fixar perennement l'art i el paper de Cabanyes, que també va tenir un paper important com un dels primers vilanovins en utilitzar la fotografia, el fons del qual d'aquest art fou donat per la família a l'Arxiu Comarcal del Garraf.

L'escriptor Oriol Pi de Cabanyes, nét de l'artista, i la historiadora de l'art Esther Alsina n'han estat els comissaris, i la mostra es reparteix per dues seus que son dues joies culturals úniques del país, que aquesta exposició bicéfala serà una bona excusa per a visitar-les altre cop, o en molts casos descobrir-les. La part més antològica de l'exposició és a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, aquest equipament únic vuitcentista, fruit de la voluntat i generositat d'un pròcer de la Renaixença i polític com el que li dona nom, que creà per a la ciutat un temple de la cultura, dissenyat expressament per a fer de receptacle alhora de llibres i obres d'art.

L'altra part de la mostra, s'ha instal·lat a la masia d'en Cabanyes, la residència familiar, als afores de la ciutat, exponent magnífic d'un classicisme italianitzant, que a mes conté col·leccions, documents i mobiliari de la història d'aquella família —els Cabanyes— que procedents del comerç esdevingueren aviat un exemple de llibre del més pur aristocratisme modern a casa nostra. Aquella vila de ressonàncies pal·ladianes —sembla que traçada pel mateix Domenico Bagutti que va fer el Laberint d'Horta— precisament va ser encara la residència de l'homenatjat —on vaig tenir el privilegi d'entrevistar-m'hi fa prop de cinquanta anys—, cosa que relliga encara més home i obra, història i patrimoni.

Aquesta iniciativa afavoreix que molts es decideixin a anar a Vilanova i no sols conèixer l'obra d'un gran pintor del seu temps, sinó també de penetrar en el seu món i endinsar-se en l'àmbit vital d'un llinatge que dirà moltes coses al visitant, de la història cultural i econòmica de la Catalunya moderna.